

Illegale prostitutie

en mensenhandel

in Nederlandse vakantieparken

Een onderzoek naar risicofactoren en signalen

Celine Verheijen en Shenny Ghiraw

Hart voor Kinderrechten

**DEFENCE for
CHILDREN**

Illegale prostitutie en mensenhandel in Nederlandse vakantieparken

Een onderzoek naar risicofactoren en signalen

Celine Verheijen en Shenny Ghiraw

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet 1912 gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

© 2022. Defence for Children – ECPAT

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	5
1. Inleiding	6
2. Onderzoeksmethoden	8
3. Onderzoekresultaten	9
3.1. In hoeverre vinden illegale prostitutie en mensenhandel plaats in vakantieparken?	9
3.2. In hoeverre zijn er aanwijzingen dat de coronamaatregelen effect hebben gehad op illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken?	13
3.3. Wat zijn kenmerken van vakantieparken waar illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden?	13
3.4. Wat zijn signalen van mensenhandel in vakantieparken?	16
3.5. Hoe vinden toezicht, controle en handhaving met betrekking tot illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken plaats?	20
4. Conclusie en aanbevelingen	24
Literatuurlijst	26
Bijlage 1: Interview format	29
Bijlage 2: Signalen van mensenhandel	30
Colofon	31

SAMENVATTING

In Nederland is het toegestaan als klant een prostituee te ontvangen in een vakantiehuis of op een camping, wanneer de prostituee in kwestie dit uit vrije wil doet en meerderjarig is. Wanneer iemand wordt gedwongen tot het leveren van seksuele diensten, of een persoon organiseert dat een minderjarige als prostituee tewerk wordt gesteld, is er sprake van mensenhandel. Ook alle vormen van bedrijfsmatig sekswerk waarvoor de gemeente geen vergunning heeft verleend, zijn illegaal. In de huidige situatie is het prostitutiebeleid in Nederland gedecentraliseerd. Het is iedere gemeente toegestaan eigen voorwaarden op te stellen en zo eigen prostitutiebeleid uit te voeren. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hanteert echter een Algemene Plaatselijke Verordening (APV)-model, waardoor een uniform prostitutiebeleid ontstaat. Hiermee wordt voorkomen dat er grote verschillen zijn tussen de gemeenten (Stol e.a., 2011). Op basis van het APV-model mogen geen bedrijfsmatige seksuele handelingen worden verricht op een vakantiepark. De vakantieparken worden namelijk niet aangemerkt als een seksinrichting.

Bekend is dat illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden op vakantieparken en campings. De mate waarin en welke factoren vakantieparken kwetsbaar maken voor illegale prostitutie en mensenhandel is minder goed gedocumenteerd. Aan de hand van deskresearch, enquêtes onder 23 gemeentelijke toezichthouders, politieagenten en andere experts, en zes interviews zijn in dit onderzoek data hierover verzameld. Na de opheffing van de coronamaatregelen hebben veertien van bovengenoemde experts nog een enquête ingevuld over het effect van de maatregelen op het voorkomen van illegale prostitutie en mensenhandel op vakantieparken.

Uit het onderzoek blijkt dat er enkele tientallen gevallen van illegale prostitutie en/of mensenhandel per jaar plaatsvinden in vakantieparken. Zo kwamen er 35 signalen naar voren uit de registratiesystemen van de politie in de periode van januari 2019 t/m juni 2020. Het werkelijke aantal ligt echter hoger, omdat in de politiestructuren niet altijd wordt geregistreerd dat de illegale prostitutie op een vakantiepark plaatsvond. De survey toonde 26 situaties van illegale prostitutie op vakantieparken in de afgelopen twee jaar. Op de website [Rechtspraak.nl](https://rechtspraak.nl) kwamen in vijf jaar tijd tien zaken naar voren waarbij sprake was van mensenhandel en waarbij een vakantiepark of camping was betrokken. De meeste respondenten konden niet aangeven of er meer of minder illegale prostitutie plaatsvond tijdens de lockdown.

In principe kan illegale prostitutie op elk vakantiepark voorkomen. Factoren die vakantieparken extra kwetsbaar maken voor illegale prostitutie en mensenhandel hebben vooral met de ligging en de voorzieningen te maken. De meer afgelegen vakantieparken zijn aantrekkelijker, zeker wanneer de huisjes een grote mate van privacy hebben. Verder komt illegale prostitutie meer voor op parken die geen of slechte toeristische voorzieningen hebben. Signalen die kunnen duiden op illegale prostitutie en/of mensenhandel zijn dat de gordijnen van het huisje waar illegale prostitutie plaatsvindt vaak gesloten zijn, er veel aanloop is van mannen naar het huisje, contant wordt betaald en het aantreffen van veel lingerie, condooms en seksattributen in het vakantiehuisje. Signalen die op mensenhandel kunnen duiden is dat het slachtoffer niet of nauwelijks het huisje verlaat, hij/zij constant in de gaten wordt gehouden, zelf niet in het bezit is van een identiteitsbewijs of blauwe plekken heeft.

Om illegale prostitutie en mensenhandel in Nederlandse vakantieparken tegen te gaan, is het belangrijk dat er meer bewustwording is bij managers van vakantieparken en gemeentelijke toezichthouders dat illegale prostitutie en mensenhandel kunnen plaatsvinden in alle Nederlandse vakantieparken en niet alleen in de verloederde parken. Ook dienen medewerkers van vakantieparken op de hoogte te zijn van signalen van illegale prostitutie en mensenhandel en te weten hoe zij moeten handelen bij vermoedens hiervan. Training is hierbij essentieel. Gratis e-learnings voor technische dienst, beveiliging, receptie- en schoonmaakpersoneel zijn te volgen via www.hetccv.nl/defencefor-children.

1. INLEIDING

Nederland kent veel vakantieparken en campingterreinen. Vakantieparken behoren tot de zogenaamde verblijfsrecreatie. Hieronder vallen zowel bungalowparken als campings, maar geen hotels, pensions of bed & breakfast. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) telde ons land medio 2018 in totaal 1.536 huisjesterreinen en nog eens 2.801 kampeerterreinen met tezamen meer dan een miljoen potentiële slaappleaatsen. Dit betreft echter alleen bedrijfsmatig geëxploiteerde locaties, oftewel parken waar hoofdzakelijk wisselend verhuurd wordt aan toeristen. Terreinen met recreatiewoningen of stacaravans in privébezit worden, ook al is de bestemming recreatief, door het CBS niet meegerekend. Aangezien de afgelopen jaren veel oudere vakantieparken zijn uitgepand en ook een deel van de nieuwbouw zich richt op particuliere eigenaren, is de schatting dat het totaal aantal huisjesterreinen in Nederland op ruim 2.000 ligt (Lupi, 2019).

Uit onderzoek van ZKA Leisure Consultants (2018) blijkt dat ongeveer één derde van de vakantieparken in Nederland geen toeristisch toekomstperspectief heeft. Deze parken zouden moeten worden gerenoveerd, getransformeerd of gesaneerd. Verder blijkt dat op een kleine 10% van de parken sprake is van ernstige en een verontrustende veiligheids- en leefbaarheidsproblematiek, waaronder illegale prostitutie en mensenhandel. Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft een actie-agenda opgesteld die bestaat uit vijf hoofdlijnen:

1. Vakantieparken aantrekkelijk houden
2. Passende oplossingen voor mensen die nu op de parken (permanent) wonen
3. Voorkomen van excessen en uitbuiting van kwetsbare groepen
4. Inzet op veilige parken zonder criminaliteit en ondermijning
5. Voor de toekomst kijken of het combineren van maatschappelijke functies van vakantieparken mogelijk is

Illegale prostitutie en mensenhandel

Prostitutie die vanuit vakantieparken plaatsvindt, wordt door gemeenten aangemerkt als 'illegale of onvergunde' prostitutie. De termen 'illegaal' en 'onvergund' (of: 'niet-vergund') worden door elkaar gebruikt. Onvergunde, of niet-vergunde prostitutie wordt dan als illegaal gezien, als iets wat niet is toegestaan. Gezien de huidige stand van wetgeving is het echter mogelijk dat een gemeente geen regels stelt met betrekking tot prostitutie en er dus ook geen regels zijn die kunnen worden overtreden. 'Onvergund' of 'niet-vergund' kan daarom ook legaal zijn (Nationaal Rapporteur, 2016, p.35). Er zijn vormen van prostitutie die volgens de wet verboden zijn. Dat is het geval wanneer iemand wordt gedwongen om prostitutiewerkzaamheden te doen of wanneer iemand organiseert dat een minderjarige als prostituee tewerk wordt gesteld. In deze gevallen is er sprake van mensenhandel (Politie, z.d.a.). Niet alleen degene die prostitutiewerkzaamheden voor een minderjarige organiseert is strafbaar, ook de klant die voor seks met een minderjarige betaalt is strafbaar.

Het aantal vergunde plekken voor prostitutie is flink gedaald sinds de opheffing van het algemeen bordeelverbod in 2000. Het verrichten van seksuele diensten is verschoven naar minder zichtbare en onvergunde plekken. Deze minder zichtbare plekken hebben inmiddels een prominente positie ingenomen vergeleken met de traditionele prostitutie, zoals de bordelen, raamprostitutie of clubs. Diensten van prostituees worden vaker aangeboden via advertenties en websites en zij ontvangen hun klanten op meer besloten plekken, zoals in woningen, hotelkamers of een vakantiehuis (Van der Wal, 2015; Nationaal Rapporteur, 2016, p. 50). Deze onvergunde plekken worden minder goed gecontroleerd aangezien het niet bekend is waar deze zich bevinden, met als gevolg dat er meer risico is op mensenhandel (Nationaal Rapporteur, 2016, p. 228). Het is dus belangrijk dat juist op deze niet-vergunde plekken met name de professionals die er werken zich bewust zijn van signalen van mensenhandel.

Illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken

Uit bestaande literatuur komt naar voren dat illegale prostitutie en mensenhandel voorkomen in alle soorten vakantieparken, maar concrete aantallen zijn tot op heden niet bekend (Schouten, 2017). Ook is geen onderzoek gedaan naar aspecten die parken aantrekkelijk maken om te gebruiken voor illegale prostitutie. Dit onderzoek richt zich daarom op het naar boven halen van concrete signalen van illegale prostitutie en mensenhandel in Nederlandse vakantieparken en op kenmerken van vakantieparken die het risico op illegale prostitutie en mensenhandel vergroten.

Na de uitbraak van corona en de lockdown die daarop volgde, kwamen er berichten dat meer illegale prostitutie plaatsvond in hotels en privéwoningen. Meld Misdaad Anoniem constateerde een verdubbeling van het aantal meldingen van illegale prostitutie (Meld Misdaad Anoniem, 2021). Daarom is in dit onderzoek ook gekeken of de lockdown effect heeft gehad op het voorkomen van illegale prostitutie op vakantieparken.

Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek richt zich op het verkrijgen van inzicht in signalen van illegale prostitutie en mensenhandel in Nederlandse vakantieparken en factoren die vakantieparken kwetsbaar maken hiervoor.

Onderzoeksvragen

De centrale hoofdvraag is als volgt: Welke signalen zijn er dat illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden in Nederlandse vakantieparken en welke factoren maken vakantieparken kwetsbaar hiervoor?

Deelvragen:

1. In hoeverre vinden illegale prostitutie en mensenhandel plaats in vakantieparken?
2. In hoeverre zijn er aanwijzingen dat de coronamaatregelen effect hebben gehad op illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken?
3. Wat zijn kenmerken van vakantieparken waar illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden?
4. Wat zijn signalen van illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken?
5. Hoe vinden toezicht, controle en handhaving met betrekking tot illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken plaats?

2. ONDERZOEKSMETHODEN

Voor het onderzoek zijn verschillende onderzoeksmethodes toegepast, namelijk deskresearch, enquêtes en interviews. Door middel van deskresearch zijn bestaande informatie en gegevens verzameld voor dit onderwerp. Dit heeft met name voor praktische en feitelijke informatie gezorgd. Deze gegevens komen voort uit verschillende bronnen, waaronder eerdere onderzoeken, wetenschappelijke rapporten en de website [Rechtspraak.nl](https://rechtspraak.nl). Zoektermen bij [Rechtspraak.nl](https://rechtspraak.nl) waren: prostitutie, bungalow/camping en prostitutie, in de periode vanaf 2013 tot heden.

De enquêtes zijn afgenomen door middel van SurveyMonkey en anoniem verwerkt. De enquêtes zijn verspreid door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (ccv) onder deskundigen op het gebied van illegale prostitutie en mensenhandel: gemeentelijke toezichthouders, politieagenten en experts op het gebied van mensenhandel en ondermijnende criminaliteit. Allen waren betrokken bij de leerkringen die het ccv organiseerde in het kader van het project Vitale Vakantieparken. Bij de eerste survey dat werd afgenomen in mei 2020 waren 23 respondenten. De enquête sloot af met de vraag of de geënquêteerden bereid zouden zijn mee te werken aan een verdiepend interview. Ook zijn andere deskundigen per e-mail benaderd voor dit half-gestructureerde interview met een aantal gesloten interviewvragen en ruimte voor de beantwoording van open en gedetailleerde vragen. Alle interviews zijn vervolgens telefonisch afgenomen, omdat het niet mogelijk was de interviews persoonlijk af te nemen vanwege coronamaatregelen. De interviews zijn na toestemming van de geïnterviewde opgenomen. De interviews zijn vervolgens samengevat en thematisch geanalyseerd. In totaal hebben er zes interviews plaatsgevonden, zoals aangegeven in onderstaande tabel. Deze zijn aangeduid als expert A, B, C, D, E en F.

Toezichthouder van de gemeente	1X
Expert mensenhandel (Regionaal Informatie en Expertise Centrum)	1X
Politieagenten die controles uitvoeren	4X

Tabel 1: Inventarisatie van geïnterviewden

Daarnaast is door het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM) gezocht in de databases van het EMM (BVH, Blue View, onderzoeklijsten) met de zoekwoorden: Camping/Recreatieoord/ Vakantiepark/Recreatie. Dit betrof de periode van 1 januari 2019 tot 1 juli 2020.

In september 2021 zijn opnieuw enquêtes afgenomen onder deelnemers de leerkringen die het ccv organiseerde in het kader van het project Vitale Vakantieparken. Toen hebben veertien deskundigen deelgenomen aan de SurveyMonkey enquête. De enquête richtte zich op de effecten van de coronamaatregelen op signalen van illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken.

3. ONDERZOEKSRISULTATEN

3.1. In hoeverre vinden illegale prostitutie en mensenhandel plaats in vakantieparken?

Sommige vakantieparken vormen volgens verschillende onderzoeken vrijplaatsen voor illegale prostitutie en mensenhandel (Lupi, 2019). Andere onderzoeken bevestigen dat illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden in vakantieparken. Zo geven meerdere geïnterviewden aan in een onderzoek naar de aard en omvang van niet-legale prostitutie, dat prostitutie plaatsvindt op vakantieparken in Nederland (Nijkamp e.a., 2014). Het gaat volgens sleutelinformanten in het onderzoek van Nijkamp waarschijnlijk vooral om kleinere bungalowparken waar geen permanent toezicht is. Ook de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen geeft in haar rapportage aan dat: “Prostituees bieden hun diensten aan via websites, ontvangen klanten thuis of in de woning van een klant, of huren een woning, hotelkamer of een huisje in een vakantiepark.”

	Politie januari 2019 - juni 2020	Enquête 2019-2020	Rechtspraak.nl 2013-2018
Aantal	35	26	10

Tabel 2: Aantal signalen van illegale prostitutie en/of mensenhandel in Nederlandse vakantieparken

Uit deskresearch op [Rechtspraak.nl](https://rechtspraak.nl) kwamen tien zaken naar voren waar het seksuele uitbuiting betrof op vakantieparken en campings verdeeld over heel Nederland. Deze zaken vonden plaats in de periode tussen 2013 en 2018, waarvan vijf in de laatste vier jaar. In zeven van de tien zaken betrof het een minderjarig slachtoffer. In alle gevallen was er sprake van mensenhandel.

Dat Nederlandse vakantieparken gebruikt worden voor illegale prostitutie en mensenhandel bleek ook uit een onderzoek in de databases van het EMM. Hieruit kwamen 35 signalen naar voren van illegale prostitutie en mensenhandel (seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en overige vormen) verspreid over het hele land in de periode 1 januari 2019 tot juli 2020. Illegale prostitutie komt volgens de politie geregeld voor op vakantieparken. Dit wordt echter niet altijd specifiek geregistreerd. Meerdere experts bevestigen dat illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken plaatsvinden, zo blijkt uit de interviews en enquêtes. In totaal gaven elf van de 23 respondenten uit de enquêtes aan dat zij illegale prostitutie zijn tegengekomen op vakantieparken of campings. In totaal zijn deze elf respondenten 26 gevallen van illegale prostitutie en/of mensenhandel tegengekomen in de afgelopen twee jaar. In zeven gevallen betrof het ook mensenhandel. Voorbeelden van wat respondenten uit de enquêtes tegenkwamen:

“Bulgaren die zich tussen meerdere campings op de Veluwe verplaatsen en vrouwen prostitueren.”

“Roemeense dames die op een vakantiepark hun diensten aanbieden, twee Roemeense heren faciliteren, wonen met zijn allen in het huisje.”

“Nederlandse dame uit Friesland die haar diensten vanuit huisje aanbiedt en dit vanuit verschillende vakantieparken door het hele land doet.”

“Vrouwen huren een vakantiechalet en prostitueren vandaar uit. Zij adverteren op Kinky.nl en ontvangen hun klanten in de chalet. Ze zijn zomaar 2 tot 3 weken actief voordat het opvalt.”

In de interviews vermelden expert A, B, D, E en F dat zij gevallen zijn tegengekomen waarbij bedrijfsmatig seksuele diensten werden aangeboden vanuit een vakantiehuis. Hieronder waren ook gevallen waarbij vermoedelijk mensenhandel plaatsvond. Zo vermeldt expert D:

“In het afgelopen 2 jaar ben ik 3 keer illegale prostitutie tegengekomen op een vakantiepark. Zo was er sprake van illegale prostitutie door Hongaarse dames, waarbij vermoedelijk de ene dame werd aangestuurd door een andere dame”
– Expert D.

Uit het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden in vakantieparken.

Hoe worden signalen opgevangen?

Het is belangrijk om signalen van illegale prostitutie en mensenhandel op te vangen in vakantieparken. Wanneer signalen van illegale prostitutie en mensenhandel op vakantieparken worden herkend, kunnen deze misstanden worden tegengaan. Mogelijke slachtoffers van mensenhandel kunnen beschermd worden en daders gestopt en vervolgd. Vooral de actoren die in aanraking komen met signalen van illegale prostitutie en mensenhandel, hebben hierin een belangrijk aandeel. Het herkennen van deze signalen kan op verschillende momenten plaatsvinden. De experts uit de interviews hebben aangegeven hoe zij signalen van illegale prostitutie en mensenhandel op vakantieparken zijn tegengekomen. Hieronder zullen deze momenten toegelicht worden aan de hand van de interviews en wetenschappelijke onderzoeken en rapportages.

Controles

Gemeenten hebben de mogelijkheid om vakantieparken te controleren, vooral als de vakantieparken een gevaar vormen voor de veiligheid en openbare orde van gemeenten. Die taak wordt uitgevoerd door de gemeenteambtenaren die de rol van toezichthouder hebben. Zo zegt expert A het volgende:

“Wij ontvangen weinig tot geen meldingen van illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken. Signalen opvangen wordt vooral gedaan tijdens het uitvoeren van controles.” – Expert A

Bij het uitvoeren van controles wordt gekeken of mensen op het park zich aan de regels houden. Daarbij wordt er voornamelijk op gelet of het vakantiepark of de camping inderdaad alleen een recreatieve functie heeft. Bij zo'n controle gaan toezichthouders van gemeenten en politieagenten langs de recreatieobjecten en trekken de gebruikers hiervan na. Tijdens het controleren nemen ze mogelijk directe signalen van illegale prostitutie waar, wat tevens signalen van mensenhandel kunnen zijn. Zo kunnen prostituees in huisjes of caravans worden aangetroffen, waarna toezichthouders en politieagenten met hen in gesprek gaan. Zoals expert E uitlegt:

“We voeren een gesprek waarbij we vragen: Hoe ben je in de prostitutie terecht gekomen? Heb je er zelf voor gekozen? Het geldt dat je verdient, moet je dat afdragen aan iemand anders? Vervolgens wordt ook gekeken of er sprake is van mensenhandel. Je kijkt of ze 18 jaar of ouder is, een geldig legitimatiebewijs heeft en rechtmatig verblijft in Nederland.” – Expert E

Vooral bij het houden van controles worden signalen achterhaald. Dit komt doordat de actoren direct in aanraking komen met de mogelijke slachtoffers en daders. De controles vinden volgens expert A plaats op onverwachte momenten en tijden, bijvoorbeeld vroeg in de ochtenden omdat de mogelijke daders dan aanwezig zijn in het huisje of caravan. Ook gaan de toezichthouders en politieagenten in gesprek met de vakantieparkeigenaren en het personeel van de vakantieparken om de situatie van een park in kaart te brengen. Daarnaast kan de politie ook prostitutiecontroles uitvoeren, waarbij zij onderzoek doen aan de hand van seksadvertenties om vervolgens op een vakantiepark terecht te komen. In de volgende alinea wordt dit nader toegelicht.

Seksadvertenties

Er zijn verschillende websites waar prostituees door middel van seksadvertenties seksuele diensten kunnen aanbieden. De seksadvertenties bevatten echter geen gedetailleerde informatie. Volgens expert C wordt alleen een 'sexy' foto weergegeven met een 'leuke' of 'sexy' naam; leeftijd die niet altijd klopt; de seksuele diensten en handelingen die zij bieden; het nummer waarop de prostituees te bereiken zijn en de stad waarin zij zich bevinden. Deze seksadvertenties kunnen bepaalde signalen afgeven die mogelijk duiden op mensenhandel. In bijlage 2 zijn signalen van mensenhandel weergegeven die ook terugkomen in seksadvertenties. Hieronder staan een aantal voorbeelden die direct waargenomen kunnen worden bij het bekijken van deze advertenties:

- 24/7 uur beschikbaar;
- Seksuele handelingen/ diensten bieden voor een lage prijs;
- Seksuele handelingen/ diensten bieden zonder condoom;
- Bieden van alle seksuele handelingen en diensten (inclusief de extreme en risicovolle diensten);
- Gezichten op de foto niet geblurd;
- Leeftijd;
- Taalgebruik en spelling in de seksadvertenties.

Op basis van deze signalen kan de politie overgaan tot een prostitutiecontrole. Wel vult expert E het volgende aan:

“Wij weten vaak niet aan de voorkant van zo’n advertentie of het op een vakantiepark plaatsvindt. Je komt er pas achter als we een afspraak maken. Het staat niet specifiek genoemd in een advertentie. Aan de hand van een seksafpraak, kun je uitkomen op een vakantiepark. Dit is dan ook wel beetje geluk hebben.” – Expert E

Prostitutiecontroles

Volgens expert E wordt een seksafpraak anoniem gemaakt waarbij een politieagent zich voordoet als klant. Vervolgens krijgt de politie een adres, dit kan toevallig het adres zijn van een vakantiepark. Expert E vermeldt het volgende bij het aantreffen van een prostituee:

“Als je daar aankomt, dan vraag je of zij degene is waarmee je de afspraak hebt gemaakt. Op het moment dat zij “ja” zegt en je herkent haar van de foto uit de advertentie, dan maak je jezelf kenbaar als de politie. Vervolgens wordt er verteld dat het verboden is om betaalde seks te hebben zonder vergunning en om klanten te ontvangen in een vakantiepark.” – Expert E

De politie kijkt daarnaast ook de situatie waarin een prostituee zich bevindt. Daarbij kan de persoon de Nederlandse taal niet machtig zijn, waardoor een taalbarrière ontstaat. Verder wordt gecontroleerd of deze persoon een identiteitsbewijs tot haar of zijn beschikking heeft. Deze feiten bij elkaar kunnen aangeven dat er sprake is van mensenhandel

Melding eigenaar en personeel van vakantieparken

De vakantieparkeigenaren en personeel dat werkzaam is op een vakantiepark hebben een belangrijk aandeel in de signalering van illegale prostitutie en mensenhandel. Zij kunnen namelijk direct in contact komen met signalen. Zo vermeldt Expert E:

“We kunnen signalen krijgen vanuit vakantieparken zelf. De vakantieparkeigenaar kan bijvoorbeeld aangeven dat er veel aanloop is van mannen en vermoedelijk een prostituee in een huisje of stacaravan is gevestigd.” – Expert E

De vakantieparkeigenaren kunnen vervolgens een melding maken bij de gemeente of bij de politie. Het is belangrijk dat zij dit doen zodat misstanden als illegale prostitutie en mensenhandel op vakantieparken worden tegengegaan. Hierdoor vermijden eigenaren ook mogelijke negatieve gevolgen die invloed hebben op de parken. Expert C merkt op dat goed contact met het vakantiepark essentieel is om illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken aan te pakken. Daarbij zegt hij ook:

“Er wordt regelmatig contact gehouden met de eigenaar van het park. Daarbij is er afgesproken op het moment dat deze misstanden plaatsvinden, dat de eigenaar direct met ons contact opneemt. Wij hebben vooral via WhatsApp contact waardoor het contact beter verloopt.” – Expert C

Melding recreanten

Ook de recreanten kunnen een melding maken als zij signalen aantreffen die mogelijk op illegale prostitutie en mensenhandel duiden. Dit bevestigt ook expert E:

“Het kan ook vanuit de vakantiegangers of recreanten zelf. Zij kunnen last ondervinden van een aanloop van mannen of een bepaalde geluidsoverlast vanuit een vakantiehuis.” – Expert E

De recreanten op de vakantieparken kunnen bestaan uit gezinnen met kinderen en ouderen die vaak voor hun ontspanning zijn gekomen. Daarbij kunnen zij veel last ervaren als zij mogelijke signalen ontvangen van illegale prostitutie en mensenhandel. Om die reden melden recreanten deze signalen bij de eigenaar of zelfs bij de politie. Op deze manier vormen recreanten een rol in de sociale controle van een park (CCV, 2017).

3.2. In hoeverre zijn er aanwijzingen dat de coronamaatregelen effect hebben gehad op illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken?

Uit de enquête onder veertien gemeentelijke toezichthouders, politie en andere experts komt naar voren dat er geen duidelijk effect van de coronamaatregelen op illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken was waar te nemen (vijf respondenten gaven dit aan). Zes respondenten gaven aan dit niet te weten. Eén respondent vond dat het meer voorkwam tijdens de lockdown. Twee respondenten dachten dat het minder voorkwam tijdens de lockdown, vanwege het uitblijven van meldingen of vanwege een verminderd aanbod van seksadvertenties op internet. In de periode van maart 2020 t/m maart 2021 gaven de respondenten aan dat zij met elkaar zeven keer signalen van illegale prostitutie en mensenhandel waren tegengekomen, waarbij het in vier gevallen ging om een vermoeden van mensenhandel. Hierbij ging het om dertien vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel, waaronder geen minderjarigen. Voorbeelden van wat respondenten uit de enquête tegenkwamen:

“Twee vrouwen leken gedwongen te worden tot prostitutie. In de caravan lagen diverse seksartikelen en condooms, tevens contant geld aangetroffen. Slachtoffers hebben zelf melding gemaakt.”

“Via parkmanager vakantiepark doorgekregen dat er vermoedelijk illegale prostitutie plaatsvond op haar park. Er zijn Hongaarse prostituees aangetroffen met Hongaarse mannen(pooiers?).”

“Via websitebezoek werd geadverteerd voor prostitutie in een recreatieverblijf.”

3.3 Wat zijn kenmerken van vakantieparken waar illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden?

Nederland heeft een van de grootste dichtheden aan terreinen met vakantiehuizen, kampeerplaatsen en stacaravans ter wereld. Ook zijn er veel verschillen tussen deze recreatie-objecten (Dings, 2015). De verschillen bestaan tussen de terreinen, bijvoorbeeld in grootte, voorzieningen en de verblijfs-objecten. Ook in eigendomssituatie verschillen de parken, omdat ze in bezit kunnen zijn van particulieren, kleine ondernemers en grote ketens (Lupi e.a., 2018; Lupi, 2019).

Uit bestaande literatuur blijkt dat illegale prostitutie en mensenhandel voorkomen in alle soorten vakantieparken. Naar verwachting vindt het meer plaats in de minder vitale parken, die vaak ook verloederd en leegstaand zijn (Schouten, 2017). Terwijl bij de aanpak van criminele ondermijning in vakantieparken de nadruk wordt gelegd op verloederde/weinig vitale recreatieparken, investeren criminelen ook in (meer) vitale parken. Dit is een blinde vlek. Bij de aanpak van ondermijning op recreatieparken is het daarom zaak de aandacht niet alleen te vestigen op de onderkant/onderwereld, maar ook op criminaliteit in het topsegment (Van der Torre & Spoorendonk, 2020).

Totstandkoming van (minder) vitale vakantieparken

Een deel van de vakantieparkondernemers- en eigenaren hebben geen tot nauwelijks investeringscapaciteit en er bestaat geen beleid of visie voor de toekomst. Deze parken sluiten op een bepaald moment niet meer aan bij de wensen van de consument of recreant. Sommige ondernemers zoeken daarom naar alternatieven om inkomsten te genereren. Zij verhuren hun vakantiehuizen voor andere doeleinden dan voor recreatief gebruik. Deze vakantieparken worden ‘minder vitaal’ genoemd. Deze ontwikkeling kan ongewenste effecten met zich meebrengen, waaronder ook illegale prostitutie en mensenhandel (Lupi e.a., 2018; Lupi, 2019).

Experts uit de interviews en enquêtes noemen een aantal kenmerken van vakantieparken waar zij illegale prostitutie en mensenhandel aantreffen. Deze kenmerken kunnen tijdens observaties en controles worden gesignaleerd. Hieronder worden de kenmerken toegelicht met onderbouwing van wetenschappelijke onderzoeken en andere rapportages.

Factoren die vakantieparken kwetsbaar maken voor illegale prostitutie en mensenhandel

- Afgelegen locaties van vakantieparken
- Afgelegen ligging van huisjes/caravans op vakantiepark/camping
- Geen of slechte staat van toeristische voorzieningen op vakantieparken
- Verouderde vakantieparken

Tabel 2: Factoren die van invloed zijn op vakantieparken

Verouderde vakantieparken

Wanneer eigenaren geen geld in hun parken investeren, zal de kwaliteit van huizen en campingterreinen verslechteren, ofwel verloederen. Deze recreatieobjecten ogen niet aantrekkelijk voor de recreanten en deze blijven weg. Dit heeft gevolgen voor de bezettingsgraad, met als gevolg dat de eigenaren de verloederde en leegstaande huizen verhuren voor niet-toeristisch gebruik (Nationaal Rapporteur, 2016, p. 50). Volgens Polman (2017) zijn verouderde vakantieparken die rond de jaren '70 en '80 zijn gebouwd, aantrekkelijke locaties voor criminele activiteiten. Dit komt omdat vakantieparken niet onder het publieke domein vallen, zodat publieke organisaties minder vaak toezicht houden. Door de afwezigheid van recreanten en mogelijk ook de nalatigheid van vakantiepark-eigenaren, zijn criminelen meer geneigd om hun criminele praktijken te verrichten vanuit dit soort vakantieparken (Schouten, 2017).

Uit interviews met expert A en C kwam naar voren dat illegale prostitutie waarbij mogelijk ook sprake was van mensenhandel, met name werd tegengekomen op relatief verouderde vakantieparken. Expert A merkte het volgende op:

“Tijdens een controle zagen we dat de huisjes verloederd waren.” – Expert A

Expert D heeft echter een ander stelling rondom de vakantieparken waar illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden. Zo zegt expert D het volgende:

“Als ik kijk naar onze vakantieparken, dan kan ik niet zeggen of ze oud of nieuw zijn. Wij zeggen prostitutie vindt overal plaats, dat is ook binnen de vakantieparken. Het heeft dus niks te maken met oud of nieuw.” – Expert D

Geen toeristische voorzieningen of slechte kwaliteit daarvan op vakantieparken

Op vakantieparken zijn vaak allerlei voorzieningen aanwezig, zoals restaurants, winkels en zwembaden. Dit kenmerk is ook door experts genoemd. Zo zegt expert C het volgende:

“Op deze parken – waar illegale prostitutie en mogelijk mensenhandel plaatsvindt – ontbreken de voorzieningen, zoals zwembaden en restaurants. Er is vaak alleen een receptie aanwezig die niet permanent bezet is.” – Expert C

Volgens expert C is de kans klein dat illegale prostitutie en mensenhandel voorkomen op vakantieparken die wel over allerlei toeristische voorzieningen beschikken. Ook expert B geeft aan dat op parken waar illegale prostitutie en mensenhandel voorkomen de voorzieningen vaak slecht zijn. Expert D is het echter niet eens met de stelling van expert C:

“Het zijn gewoon familieparken die voorzieningen bieden, zoals zwembaden en restaurants.” – Expert D

De aanwezigheid en kwaliteit van voorzieningen op vakantieparken zijn mogelijk van invloed op het plaatsvinden van illegale prostitutie en mensenhandel. Zo zeggen verschillende bronnen, zoals expert B en C, dat bij het niet faciliteren van goede voorzieningen, recreanten mogelijk wegblijven en vakantieparken aantrekkelijker worden voor criminelen.

Afgelegen/verborgen vakantiehuisjes en caravans

Een aantal geïnterviewde experts hebben dit kenmerk genoemd. De ligging van een huisje of caravan kan helpen bij het bepalen of illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden. Zo zegt expert D:

“Ze – prostituees en mogelijk mensenhandelaren – kijken eerder naar hoe de ligging is van het huisje of stacaravan, en hoe de klant zo snel mogelijk het huisje of caravan kan benaderen. Vaak is het zo dat de vakantiehuisjes of caravans verborgen liggen in het park, anders gaat het opvallen natuurlijk.” – Expert D

Verder vermeldt expert B het volgende over de ligging van de huisjes:

“Sommige huisjes of caravans liggen verder weg van de recreanten.” – Expert B

Parken waarin vakantiehuizen en caravans afgelegen liggen, kunnen door prostituees en mogelijk ook mensenhandelaren als aantrekkelijk worden gezien. Op afgelegen locaties zullen vakantiepark-eigenaren, medewerkers en aanwezige recreanten minder snel signalen opvangen (Lupi e.a., 2018).

Locaties van vakantieparken: ‘de provincie’

Een aantal provincies in Nederland kennen een hoge dichtheid aan vakantieparken. Dit kan betekenen dat illegale prostitutie en mensenhandel vaker voorkomen in provincies met een hogere dichtheid aan vakantieparken. Zo blijkt uit de survey dat de meeste gevallen van illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvonden in de provincies Drenthe, Overijssel, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. Een aantal van deze provincies komen terug in de verschillende rechtszaken waarin mensenhandel plaatsvond op vakantieparken, zo blijkt uit [Rechtsspraak.nl](#). De provincie Gelderland heeft de hoogste dichtheid aan vakantieparken in Nederland. Hiermee is de kans dat illegale prostitutie en mensenhandel ook in deze provincie plaatsvinden groter (Boonstra, 2018).

Uit onderzoek van Nijkamp e.a. (2014) komen ook regionale verschillen naar voren. In de grote steden in de Randstad komen illegale prostitutie en mensenhandel volgens landelijke sleutelinformanten minder vaak voor, terwijl politie-eenheden in andere delen van het land het vaker signaleren. Dit lijkt volgens enkele sleutelinformanten onder andere het geval te zijn in Noord-Oost-Gelderland, waar meerdere vakantieparken zijn gelegen. Over de regio's Eindhoven en Noord- en

Midden-Limburg zeggen meerdere sleutelinformanten dat daar betaalde seks wordt aangeboden op bungalowparken en campings.

3.4. Wat zijn signalen van mensenhandel in vakantieparken?

Bij seksuele uitbuiting worden mensen gedwongen seksuele diensten te verrichten tegen een betaling, waarbij zij hun verdiensten vervolgens grotendeels afstaan aan een ander. De betalingen kunnen ook vergoedingen zijn in de vorm van eten, kleding of het aflossen van een schuld. Slachtoffers kunnen op deze manier afhankelijk raken van hun mensenhandelaren. Tegelijkertijd gebruiken mensenhandelaren dwangmiddelen om de slachtoffers in hun macht te houden. Bij minderjarigen hoeft er geen sprake te zijn van dwang en is het bemiddelen in prostitutiewerkzaamheden per definitie mensenhandel. De Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen maakt onderscheid tussen gewelddadige en manipulatieve dwangmiddelen. Het gebruik van gewelddadige middelen, zoals seksueel geweld of fysieke mishandeling, is een directe aantasting van de lichamelijke integriteit van het slachtoffer (Nationaal Rapporteur, 2012, p. 54).

Manipulatieve dwangmiddelen kunnen ervoor zorgen dat een situatie wordt gecreëerd waarin slachtoffers geen gevoel van vrijheid ervaren en zich gevangen voelen. Een aantal voorbeelden van deze middelen zijn: “Misleiding ten aanzien van de bestemming van de opbrengsten, misleiding of misbruik ten aanzien van een liefdes- of vriendschappelijke relatie; het verbaal beledigen, vernederen of kleineren van een slachtoffer; misbruik maken van een zwakke economische, psychische of sociale positie van een slachtoffer (bijvoorbeeld geldgebrek, illegaliteit, zwakbegaafdheid, drugsverslaving)” (Nationaal Rapporteur, 2012). Daarnaast kunnen de daders van mensenhandel slachtoffers psychisch onder druk zetten. “Bijvoorbeeld door (fictieve) schulden, dreigen met doorvertellen van prostitutiewerkzaamheden, dreigen met inschakelen van de kinderbescherming, creëren van een situatie van afhankelijkheid door bijvoorbeeld financieel, onderdak, innemen van een paspoort of toedienen van drugs” (Nationaal Rapporteur, 2012, p. 132).

Essentie van signalering

De slachtoffers begeven zich in een situatie waarin zij vaak zelf niet uitkomen (Nationaal Rapporteur, 2016). Daar komt ook bij dat slachtoffers zichzelf minder snel melden bij de autoriteiten. Dit kan komen omdat slachtoffers zichzelf niet als slachtoffer zien; niet op de hoogte zijn van wetgeving die hen beschermt, of niet de Nederlandse taal machtig zijn waardoor zij niet in staat zijn om te communiceren met de autoriteiten. Ook kan het zijn dat zij geen vertrouwen hebben in de autoriteiten. Verder kunnen zij angst hebben voor de gevolgen die zij zullen ondervinden als zij eruit stappen of aangifte doen, bijvoorbeeld de angst dat de mensenhandelaar wraak neemt tegen henzelf of hun familieleden (Ministerie Justitie en Veiligheid, 2018, p. 12, Leermakers, 2018).

Zelfmelding komt nauwelijks voor onder slachtoffers van mensenhandel, desalniettemin dienen ze uit hun situatie te komen. Om hen daaruit te halen en te beschermen is het herkennen van signalen noodzakelijk. Vooral de actoren die in aanraking komen met signalen van mensenhandel, kunnen een verschil maken. Door de slachtoffers beter in zicht te krijgen, kan er eerder worden gehandeld. Zo wordt de periode van de uitbuiting verkort en kunnen de situaties niet nog meer verergeren. Daarnaast kunnen daders eerder opgespoord worden en kunnen nieuwe slachtoffers worden geprevenueerd (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2018, p. 12).

Actoren

Er zijn verschillende actoren die signalen van mensenhandel kunnen herkennen. Zo zijn er actoren die zich bezighouden met opsporen, toezicht houden, controles verrichten en handhaven. Dit zijn de overheidsinstanties, zoals de politie-eenheden, gemeenten, het OM, de Inspectiedienst SZW en de Belastingdienst. Zij kunnen signalen tegenkomen op publieke locaties waar prostituees en klanten elkaar ontmoeten, zoals op parkeerplaatsen of op straat. Ook kunnen signalen worden herkend tijdens controles en invallen op locaties waar mogelijk prostitutie plaatsvindt, zoals in seksclubs, hotels of vakantieparken (Ministerie Justitie en Veiligheid, 2015).

Als er sprake is van minderjarige slachtoffers hebben actoren die in aanraking komen met kinderen een belangrijk rol. Behalve de ouders en verzorgers, kunnen leraren, maatschappelijk werkers en jeugd(zorgmede)werkers mogelijk signalen herkennen (Berger & Abrahamse, 2014). Verder kunnen exploitanten van prostitutiebedrijven signalen herkennen. Omdat zij vaak een vergunning moeten hebben van gemeenten om een prostitutiebedrijf te runnen, dienen zij zich aan deze voorwaarden te houden. Om die reden moeten zij ook misstanden als mensenhandel signaleren. Ook de klanten van prostituees kunnen signalen van mensenhandel herkennen aangezien zij direct contact hebben met prostituees. Tot slot kunnen ook andere mensen mogelijke signalen herkennen van mensenhandel, zoals hotelgasten, vakantiegangers op parken en personeel van hotels en vakantieparken.

Om mensenhandel ook op vakantieparken te voorkomen en tegen te gaan, is het waarnemen van signalen noodzakelijk. Deze signalen zullen voornamelijk illegale prostitutie aan het licht brengen. Het is echter mogelijk dat wanneer er sprake is van illegale prostitutie, er ook mensenhandel plaatsvindt. Hieronder zullen een aantal indicatoren worden toegelicht die signalen afgeven van mogelijke situaties waarin mensenhandel plaatsvindt op vakantieparken. Binnen dit onderzoek worden alleen de indicatoren toegelicht die direct kunnen worden waargenomen op vakantieparken. Dit kan door middel van observaties of het voeren van gesprekken met vakantieparkeigenaren, personeel van vakantieparken, vakantiegangers, mogelijke slachtoffers en daders (Nationaal Rapporteur, 2016, p. 198).

Signalen van illegale prostitutie en/ of mensenhandel op vakantieparken
• Afgelegen vakantiehuisje huren
• Begeleider voert het gesprek en overhandigt identificatiedocumentatie, mogelijk slachtoffer niet in bezit van geldige paspoort/identiteitsbewijs
• Contante betalingen
• Begeleider houdt het slachtoffer goed in de gaten – (Constante) aanwezigheid van begeleider
• Slachtoffer vertoont teruggetrokken gedrag/ is gespannen of is onderdanig naar de dader
• Uiterlijk van het slachtoffer (tatoeage, uitdagend gekleed, sporen van verwondingen, ziet er vermoeid en/ of vermagerd uit)
• Gordijnen van huisje vaak dicht
• Aanloop van veel mannen – betreding door verschillende personen
• Slachtoffer verblijft grotendeels in het huisje
• Het aantreffen van gebruikte condooms, tissues, sigarettenpeuken, drugsresten, alcohol

Tabel 3: Signalen illegale prostitutie en/of mensenhandel

Afgelegen vakantiehuisje huren

Als een vakantiehuisje of caravan afgelegen ligt op een park, is het meer afgesloten van de buitenwereld. Het zorgt ervoor dat de dader privacy heeft en het slachtoffer in alle stilte klanten kan ontvangen zonder mogelijke klachten van andere mensen. Daarmee wordt ook de kans om opgepakt te worden verkleind. Om die reden zullen daders vragen naar een afgelegen, rustig huisje. Experts C en E bevestigen dat de vakantiehuisjes of caravans waar mensenhandel plaatsvindt meer afgelegen en verder weg liggen van de recreanten. Verder zegt expert D het volgende over vakantiehuisjes:

“Vaak is het zo dat de vakantiehuisjes of caravans verborgen liggen in het park, zodat het niet opvalt.” – Expert D

Begeleider voert het gesprek en overhandigt identificatiedocumentatie, slachtoffer niet in bezit van eigen geldige paspoort/identiteitsbewijs

Slachtoffers van mensenhandel dienen vaak hun identiteitsbewijzen in te leveren bij een ander (mogelijke dader). Zo vermeldt Werson (2011) dat het innemen van identificatiedocumenten ervoor zorgt dat de bewegingsvrijheid van het slachtoffer wordt beperkt en het slachtoffer nergens meer naartoe kan. Vooral de slachtoffers die niet bekend zijn met de Nederlandse wetgeving zijn erg kwetsbaar. Als er slachtoffers in Nederland worden aangetroffen zonder een identiteitsdocument, kunnen autoriteiten het slachtoffer mogelijk vasthouden totdat de identiteit van het slachtoffer bekend is. De mensenhandelaren dreigen hier ook mee. Verder zegt expert A het volgende over identificatie:

“Zij kon haar ID niet laten zien en je zou natuurlijk denken dat iedereen wel in staat moet zijn om een ID te laten zien. Dus, de alarmbellen gingen meteen af.”
– Expert A

Slachtoffer verblijft grotendeels in het huisje

Slachtoffers zullen vooral in het huisje of caravan verblijven. Dit kan komen omdat zij niet uit het huisje mogen van de betreffende dader. Daarbij kan deze met geweld of andere middelen dreigen. Daarnaast kunnen de slachtoffers geen tot weinig geld tot hun beschikking hebben aangezien zij hun verdiensten moeten afstaan. Ook het niet bezitten van hun eigen identiteitsdocumenten kan hen weerhouden om uit het huisje te gaan (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2015; Nationaal Rapporteur, 2016).

Contante betalingen

De daders zullen bij het huren van een vakantiehuis of caravan een voorkeur hebben om contant te betalen. Dit komt omdat een contante betaling moeilijk te herleiden is naar een rekeningnummer. Daarnaast hebben mensenhandelaren ook veel contant geld in hun bezit, omdat klanten van de slachtoffers in cash betalen. Dit kunnen vaak bundels zijn van 50 euro.

Begeleider houdt het slachtoffer goed in de gaten - Aanwezigheid van begeleider

Mensenhandelaren houden hun slachtoffers goed in de gaten om te voorkomen dat zij wegllopen of iemand vertellen wat er aan de hand is.

Slachtoffer vertoont teruggetrokken gedrag/is gespannen of is onderdanig aan de dader

Het slachtoffer kan bepaalde gedragskenmerken vertonen die van het normale afwijken. Dit kan komen omdat slachtoffers onder druk staan, worden gechanteerd of bang zijn voor de mensenhandelaren. Daarnaast hebben de slachtoffers vaak het gevoel dat zij de daders moeten gehoorzamen en zich op die manier onderdanig opstellen. De slachtoffers zullen voornamelijk stil zijn, laten anderen voor hen spreken en houden zich afzijdig (Tankink, Verhaak & Bosch, 2018).

Uiterlijk van het slachtoffer (tatoeage, uitdagend gekleed, sporen van verwondingen, ziet er vermoeiend en/ of vermagerd uit)

Slachtoffers van seksuele uitbuiting dragen vaak sexy en uitdagende kleding om er aantrekkelijk uit te zien voor klanten. Daarnaast kunnen zij er ook overdreven verzorgd uitzien. Verder kunnen de slachtoffers vermoeid en vermagerd overkomen wegens de lange dagen, het uitputtende werk en de stress die zij ervaren. Zo vermeldt expert A:

“Tijdens een controle kwamen we een dame tegen die onder invloed was van drank. Ze was schaars gekleed en ze zag er vermoeid uit. Zij beweerde echter dat zij heel de nacht had gefeest, daarover hadden wij natuurlijk onze twijfels.”
– Expert A

Veelvoorkomende fysieke indicatoren zijn verwondingen overeenkomend met fysieke mishandeling of marteling, hersenletsel, ondervoeding, (veelvuldig) drugsgebruik en aan middelen gebonden stoornissen (Nationaal Rapporteur, 2017, p.135). De verwondingen kunnen duiden op dwang, zoals vaak wordt gebruikt door mensenhandelaren om de slachtoffers in hun macht te behouden (Zimmerman, et al., 2006). Verder kunnen de slachtoffers een tatoeage hebben met een jongensnaam, een code of een ander teken. Hiermee brandmerken mensenhandelaren het slachtoffer als hun eigendom (O’Brain e.a., 2008; Openbaar Ministerie, 2012).

Gordijnen van huisje vaak dicht

De gordijnen van een vakantiehuis of caravan zullen vaak tot altijd dicht zijn, zodat de privacy van de daders en slachtoffers wordt bewaard. Dit zorgt er ook voor dat anderen niet in het huisje kunnen kijken en een melding maken (Lupi, 2019).

Aanloop van veel mannen – betreding door verschillende personen

Dit signaal wordt onderbouwd door verschillende bronnen (Nationaal Rapporteur, 2016). Op het moment dat een vakantiehuis of caravan in gebruik wordt genomen door iemand die seksuele diensten aanbiedt, zal er een aanloop ontstaan van klanten. Dit kan vervolgens waargenomen worden door de vakantieparkeigenaren, personeel van vakantieparken of vakantiegeangers. Zo zegt expert D het volgende:

“Wij krijgen signalen van vakantieparkeigenaren die aangeven dat er veel aanloop is van mannen met vermoedelijk een prostituee die werkzaam is in een huisje of caravan. Ook kan dit vanuit de vakantiegeangers komen, omdat zij last kunnen ondervinden van de aanloop van klanten.” – Expert D

Vraag naar schone handdoeken/ lakens

De daders kunnen vaker vragen naar schone handdoeken en lakens. De reden hiervan is, dat de seksuele handelingen en diensten worden verricht worden op een handdoek. Daarnaast zorgen schone lakens ervoor dat schadelijke bacteriën en virussen worden voorkomen. Verder oogt dit ook als schoon voor de klanten. Tevens kunnen de slachtoffers behoefte hebben om na elk bezoek te douchen en willen ze slapen in een relatief schoon bed (Venicz & Vanwesenbeeck, 2000). De vraag naar schone handdoeken en lakens is een signaal dat niet door de geïnterviewde experts is vermeld.

Het aantreffen van gebruikte condooms, tissues, sigarettenpeuken, drugsresten en alcohol

Het aantreffen van veel (gebruikte) condooms en tissues in de prullenbak zijn mogelijke signalen, aangezien de slachtoffers seksuele diensten verrichten waarbij lichaamsvloeistoffen vrijkomen. Ook sigarettenpeuken in en rondom een vakantiehuisje kunnen een teken zijn. Het gebruik van sigaretten is te verklaren, omdat roken stress en andere negatieve emoties of gevolgen zou kunnen onderdrukken (Stichting Stop Bewust). Verder zijn overblijfselen van drugs ook een mogelijk signaal. De slachtoffers verrichten uitputtend werk. Drugs en alcohol kunnen helpen om het werk langer vol te houden. Daarnaast kunnen drugs een hulpmiddel zijn bij seksuele handelingen en hebben bepaalde drugssoorten een stimulerende werking op seksueel gebied. Ook kunnen drugs negatieve gevolgen oplossen, zoals slaapproblemen en dienen als kalmerings- en ontspanningsmiddel (Jellinek, 2016). Bovendien kan er afhankelijkheid mee gecreëerd worden, omdat slachtoffers verslaafd raken aan drugs en afhankelijk zijn van hun mensenhandelaar voor het verkrijgen daarvan.

3.5. Hoe vinden toezicht, controle en handhaving met betrekking tot illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken plaats?

Wet- en regelgeving

Artikel 1 van de Wet regulering prostitutie (Wrp) definieert prostitutie als ‘het beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele diensten of handelingen met een ander, tegen een betaling’ (Eerste Kamer, 2009). Voorbeelden van betalingen zijn: geldbedragen, goederen of een nieuwe baan. De prostitutiebranche is in Nederland breed en divers. Zij kent verschillende vormen zoals raamprostitutie, bordeelprostitutie en escortservices. Het verrichten van prostitutie vindt plaats op zichtbare plekken, zoals op de Wallen in Amsterdam. Ook op de minder zichtbare plekken worden seksuele diensten aangeboden. Deze minder zichtbare plekken hebben inmiddels een prominente positie ingenomen vergeleken met de traditionele prostitutie, zoals de bordelen of clubs. Diensten van prostituees worden vaker aangeboden via advertenties en websites. Daarbij ontvangen zij hun klanten op meer besloten plekken, zoals in woningen, hotelkamers of een vakantiehuis (Van der Wal, 2015; Nationaal Rapporteur, 2016, p. 50).

Nederland is één van de weinige landen waar prostitutie legaal en gereguleerd is (Eerste Kamer, 2009; CCV, 2016). Door regulering van prostitutie in de Nederlandse wetgeving is de exploitatie van prostitutie legaal en wordt prostitutie niet gelijkgesteld aan mensenhandel. Het exploiteren van prostitutie is toegestaan, als het gaat om vrijwillige prostitutie tussen volwassenen. Daarentegen is gedwongen prostitutie strafbaar, alsmede het kopen van seksuele diensten van minderjarigen. Hierbij is sprake van mensenhandel wat strafbaar is gesteld onder artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht (Sr). Prostitutie is daarnaast in strijd met de plaatselijke wetgeving, en dus illegaal, wanneer deze niet voldoet aan de verplichte vergunningen (Nationaal Rapporteur, 2016, p. 81).

Het Nederlandse prostitutiebeleid heeft als uitgangspunt dat vrijwillige prostitutie is toegestaan tussen volwassenen. In de prostitutiebranche zijn echter ook mensen onder dwang werkzaam. Zij zijn slachtoffer van mensenhandel. Voor de Nederlandse autoriteiten betekent dit dat zij de slachtoffers moeten beschermen en de daders bestraffen. Signalering van mensenhandel en samenwerking tussen publieke en (semi)private partijen is daarbij noodzakelijk (Nationaal Rapporteur, 2016, p. 202).

Het signaleren van illegale prostitutie en mensenhandel is een taak van verschillende opsporingsdiensten, zoals de politie en de Koninklijke Marechaussee. Ook gemeenten hebben een belangrijk aandeel binnen de opsporing. Bij het signaleren wordt gekeken naar verschillende indicatoren die mensenhandel aan het licht brengen.

Gemeentelijke rol

Een gemeente heeft een belangrijk aandeel binnen de aanpak van mensenhandel. Zij kunnen op bestuurlijk gebied middelen gebruiken om de problematiek aan te pakken. Een gemeente kan bij het verlenen van vergunningen de ‘Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur’ (Bibob) hanteren. Door het inzetten van de Wet Bibob kan een gemeente controleren of de gevraagde vergunningen niet misbruikt worden voor criminele activiteiten. Als er sprake is van misbruik, dan kan een gemeente een afgegeven vergunning opheffen of een aanvraag weigeren (Wegwijzer Mensenhandel, z.d.a; Overheid, 2018). De gemeenten krijgen ondersteuning door middel van een opgesteld referentiekader ‘Basisniveau bestuurlijke aanpak van mensenhandel’. Hierin staat het signaleren van mensenhandel centraal. Er dient actief gezocht te worden naar signalen van mensenhandel door reguliere controles te houden bij risicolocaties (CCV, 2015; VNG, z.d.).

In de huidige situatie is het prostitutiebeleid in Nederland gedecentraliseerd. Op basis van de artikelen 149 en 151a van de Gemeentewet kunnen vormen van (exploitatie van) prostitutie door middel van gemeentelijke vergunningen worden gereguleerd. Gemeenten kunnen een vergunningenstelsel invoeren, maar zijn hiertoe niet verplicht. Zij kunnen dus zelf bepalen waar en onder welke voorwaarden, en welke vormen (van exploitatie) van prostitutie zij toestaan. De zeer uiteenlopende wijzen waarop gemeenten in de praktijk invulling geven aan het prostitutiebeleid kunnen, ook als het gaat om toezicht en handhaving, leiden tot misstanden. Als in een gemeente frequent wordt

gehandhaafd, kan zich het verschijnsel voordoen dat normovertreders zich verplaatsen naar minder repressieve gemeenten, het zogenoemde ‘waterbedeffect’ (Raad van State, 2021).

Vakantieparken in Nederland vallen onder de private sector (Lupi, 2019). Dit betekent dat de primaire verantwoordelijkheid voor het beheer niet bij de overheden ligt. De vakantieparkterreinen zijn voornamelijk in handen van particulieren, kleine ondernemers of grote ketens. Hierdoor zijn het ook geen openbare gebieden. Zo mag de politie zich alleen met toestemming van de eigenaar of bij strafbare feiten met toestemming van het OM op de vakantieparkterreinen begeven. Desalniettemin bevinden de vakantieparken zich op het grondgebied van gemeenten. Gemeenten zijn volgens artikel 108 lid 1 van de Gemeentewet verantwoordelijk voor hun eigen grondgebied. Dit wetsartikel stelt dat:

“De bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente wordt aan het gemeentebestuur overgelaten.”

Het betekent dat vakantieparken zich aan de regels en wetten dienen te houden die een gemeente heeft vastgesteld.

Illegale prostitutie en mensenhandel op vakantieparken kunnen ervoor zorgen dat de veiligheid en openbare orde binnen een gemeente aangetast worden. Om die reden dienen gemeenten zich weerbaar op te stellen tegen deze verschijnselen. Ze mogen op basis van artikel 149 van de Gemeentewet regels en bepalingen opstellen die een bijdrage leveren aan de veiligheid en openbare orde. Een voorbeeld hiervan is een Algemene Plaatselijke Verordening (APV), waarbij gemeenten regels kunnen stellen met betrekking tot prostitutie binnen hun grenzen. Dit is (mede) gebaseerd op artikel 151a lid 1 Gemeentewet. Dit wetsartikel stelt:

“De raad kan een verordening vaststellen waarin voorschriften worden gesteld met betrekking tot het bedrijfsmatig geven van gelegenheid tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling.”

Het houdt in dat gemeenten zelf mogen bepalen welke vormen van prostitutie zijn toegestaan. Ook bepalen zij in welke gebieden prostitutie verricht mag worden en of er sprake is van een vergunningsplicht (CCV, 2016). Zo dienen seksinrichtingen, zoals bordelen en seksclubs, zich aan bepaalde regels te houden en is het hebben van een vergunning verplicht. Vakantieparken daarentegen voldoen niet aan deze regels en beschikken ook niet over een vergunning om een seksinrichting te exploiteren. Hierdoor kan het bedrijfsmatig bieden van seksuele diensten vanuit een vakantiepark strafbaar zijn op basis van de APV.

Daarnaast beschikken gemeenten over een ander juridisch middel dat ingezet kan worden om misstanden op vakantieparken tegen te gaan, namelijk het bestemmingsplan. In zo’n beleidstuk kunnen gemeenten in specifieke regels vastleggen op welke manier een vakantiepark mag worden gebruikt en op welke manier niet. De vakantieparken hebben als bestemming recreëren. Dit houdt in dat de huizen op zo’n park alleen zijn bedoeld voor tijdelijk gebruik en dat andere diensten niet zijn toegestaan (Rijksoverheid, 2010). Op het moment dat er bedrijfsmatig seksuele diensten worden aangeboden vanuit een vakantiehuis, is dit in strijd met het bestemmingsplan, aangezien de bestemming recreatie is. Dit geldt automatisch ook als er sprake is van mensenhandel, omdat mensenhandel te allen tijde strafbaar is.

Toezicht en controle

Verschillende experts hebben aangegeven dat illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden op vakantieparken. Omdat deze verschijnselen op het grondgebied van een gemeente plaatsvinden, mogen gemeenten toezicht en controles houden op de vakantieparken, en eventueel handhaven bij

overtredingen. De APV zorgt ervoor dat gemeenten mogelijkheden krijgen om deze vakantieparken te controleren. Prostitutiecontroles worden vooral verricht door de politie.

Daarnaast geeft de Algemene wet bestuursrecht (Awb) algemene kaders, waarbinnen gemeenten op vakantieparken kunnen controleren en handhaven. Zo bepaalt artikel 5 lid 11 van de Awb dat gemeenteambtenaren een rol als toezichthouder kunnen krijgen. Deze toezichthouders hebben op grond van artikel 5 lid 15 tot en met 19 van de Awb bevoegdheden. Zij mogen zich bijvoorbeeld altijd op vakantieparkterreinen begeven om te controleren of de eigenaren zich aan de wetten en regels houden (art 5 lid 15 sub 1 Awb). Daarnaast stelt de Awb dat de toezichthouders de mogelijkheid krijgen om samen te werken met andere instanties (art 5 lid 15 sub 3 Awb). Voorbeelden van instanties die door gemeenten kunnen worden ingeschakeld zijn: de politie, Inspectiedienst SZW en de Belastingdienst. Gemeenten en deze instanties mogen vakantieparken controleren wanneer zij vermoedens hebben dat de wetgeving wordt overtreden (Lupi, 2019).

Het toezicht houden op en controleren van vakantieparken moeten ervoor zorgen dat ongewenste verschijnselen als illegale prostitutie en mensenhandel worden tegengegaan. Die kunnen er namelijk voor zorgen dat het recreatieve karakter van een vakantiepark in gevaar komt en daarmee mogelijk ook de veiligheid en openbare orde in een gemeente. De gemeenten dienen via controles informatie te vergaren waaruit blijkt dat een vakantiepark zich niet aan het bestemmingsplan houdt (Lupi, 2019). Informatie verzamelen kan bijvoorbeeld door middel van het uitvoeren van observaties op een vakantiepark of het voeren van gesprekken met mensen op een park. Het houden van toezicht en controles is belangrijk. Zo zegt expert A het volgende over controles:

“Het opvangen van signalen wordt vooral tijdens het uitvoeren van controles gedaan, maar dit zijn signalen van illegale prostitutie. Signalen van mensenhandel wordt minder snel gesignaleerd, omdat het vrij verborgen is. Wel wordt rekening gehouden als wij illegale prostitutie tegenkomen, dat er een mogelijkheid is van mensenhandel.” – Expert A

Illegale prostitutie en mensenhandel vinden plaats op vakantieparken, dit blijkt uit eerder onderzoek (onder andere Lupi, 2019) alsook uit de antwoorden van de geïnterviewde experts. Teneinde deze verschijnselen te bestrijden, is handhaving noodzakelijk.

Handhaving

Als er sprake is van illegale prostitutie en mensenhandel op vakantieparken, wordt er onrechtmatig gebruik gemaakt van de parken. Het is bovendien in strijd met het bestemmingsplan, omdat vakantieparken een ander doel hebben, namelijk recreatie. Bij het niet naleven van het bestemmingsplan, dienen gemeenten verplicht te handhaven. Het doel is het beëindigen van de illegale prostitutie en mensenhandel. Daartoe kunnen gemeenten overgaan tot het opleggen van diverse sancties.

De Awb noemt een aantal sancties die gemeenten kunnen opleggen. Lupi (2019) zegt hierover: “Sancties strekken tot het geheel of gedeeltelijk ongedaan maken of beëindigen van een overtreding, tot het voorkomen van herhaling van een overtreding, dan wel tot het wegnemen of beperken van de gevolgen van een overtreding.” Zo kunnen de gemeenten een overtreding bijvoorbeeld beëindigen door de overtreder en de eigenaar van een vakantiepark last onder dwangsom op te leggen. Artikel 5 lid 31d Awb definieert last onder dwangsom als:

- a. een last tot geheel of gedeeltelijk herstel van de overtreding, en
- b. de verplichting tot betaling van een geldsom indien de last niet of niet tijdig wordt uitgevoerd.

Het kan echter zijn dat een dwangsom niet voldoende of niet het gewenste resultaat oplevert, waarna een gemeente kan overgaan tot last onder bestuursdwang. Dit betekent dat een burgemeester bevoegd is om delen van of het gehele vakantiepark te sluiten door intrekking van de vergunning.

Daarnaast is een burgemeester bevoegd om mensen uit vakantieparken te verwijderen bij overtredingen, verstoringen of overlast (Lupi, 2019).

Als er sprake is van mensenhandel treedt een ander proces in werking. Dan worden de politie en het Openbaar Ministerie (OM) namelijk ingeschakeld. De politie kan een strafrechtelijk onderzoek starten met toestemming van het OM, aldus expert C. In dit onderzoek wordt vastgesteld of het om mensenhandel gaat, wordt (worden) de mogelijke dader(s) opgespoord en bewijs verzameld. De bevindingen worden opgenomen in een proces-verbaal. Het OM beoordeelt of het daadwerkelijk om mensenhandel gaat of niet. Het OM neemt uiteindelijk ook de beslissing of de vermeende dader(s) voor de rechter moet(en) verschijnen (Rijksoverheid, 2014). Op basis van artikel 273f Sr kan een dader een gevangenisstraf van acht tot vijftien jaar of een geldboete van de vijfde categorie krijgen (Maximus, z.d., Huls, 2020).

4. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

De onderzoeksvraag is:

‘Welke signalen zijn er dat illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden in Nederlandse vakantieparken en welke factoren maken vakantieparken kwetsbaar hiervoor?’

Het antwoord hierop is dat er vanuit verschillende bronnen signalen zijn dat illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden in Nederlandse vakantieparken. De politie ontvangt enkele tientallen signalen per jaar, verdeeld over heel Nederland, zo blijkt uit het onderzoek. Het werkelijke aantal ligt vermoedelijk hoger. Volgens de politie komt illegale prostitutie geregeld voor op vakantieparken, maar wordt dit niet altijd zo specifiek geregistreerd in de politiesystemen. Ook is er een gebrek aan bewustzijn over het fenomeen bij professionals die werken in vakantieparken, waardoor signalen over het hoofd worden gezien. Het is daarom belangrijk dat zij zich bewust worden van het feit dat illegale prostitutie ook plaatsvindt in vakantieparken en dat werknemers getraind worden op het herkennen van signalen.

Deelvragen:

1. In hoeverre vinden illegale prostitutie en mensenhandel plaats in vakantieparken?

Dat illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden in Nederlandse vakantieparken wordt bevestigd in het onderzoek. De elf respondenten van de enquête die in de laatste twee jaar prostitutie zijn tegengekomen, hebben gezamenlijk ongeveer 26 signalen gezien. In de meeste gevallen ging het om illegale prostitutie. Slechts in vijf gevallen was er met zekerheid sprake van mensenhandel. Onderzoek op de website [Rechtspraak.nl](https://rechtspraak.nl) liet tien zaken van mensenhandel op vakantieparken en campings zien, waarbij het merendeel minderjarige slachtoffers betrof (zeven van de tien). Een rondgang langs de politie leerde dat er 35 signalen waren van zowel arbeids- als seksuele uitbuiting. Illegale prostitutie komt volgens de politie eveneens geregeld voor, ook in Nederlandse vakantieparken.

2. In hoeverre zijn er aanwijzingen dat de coronamaatregelen effect hebben gehad op illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken?

Uit de enquête of de media zijn geen signalen gekomen dat de coronamaatregelen een duidelijk effect hebben gehad op illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken. Hierbij moet wel worden vermeld dat slechts een beperkt aantal respondenten de enquête hierover heeft ingevuld (veertien).

3. Wat zijn kenmerken van vakantieparken waar illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden?

Illegale prostitutie en mensenhandel komen voor in alle soorten vakantieparken. Parken die afgelegen liggen en waar de huisjes veel privacy hebben, zijn aantrekkelijk voor illegale prostitutie en/of mensenhandel. Dat geldt ook voor parken die minder vitaal zijn en verloederd raken. De meeste signalen van illegale prostitutie en mensenhandel zijn afkomstig uit de minder vitale parken, maar deze parken staan onder groter toezicht van gemeenten en politie, waardoor signalen eerder naar voren komen. Het fenomeen komt ook in vitale parken voor.

4. Wat zijn signalen van illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken?

Wanneer prostitutie op een vakantiepark plaatsvindt, worden maatregelen genomen om dit zo min mogelijk op te laten vallen. Zo zullen gordijnen gesloten zijn en zal de prostituee zoveel mogelijk in het huisje blijven. Als er sprake is van mensenhandel zal de mensenhandelaar controle houden over het slachtoffer en haar/hem zelden alleen laten. Ook zal contant betaald worden. Het belangrijkste signaal van illegale prostitutie en mensenhandel op vakantieparken is de aanloop van mannen naar een bepaald huisje.

5. Hoe vinden toezicht, controle en handhaving met betrekking tot illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken plaats?

Het signaleren en bestrijden van illegale prostitutie en mensenhandel eisen een integrale aanpak van verschillende actoren. Denk hierbij aan verscheidene overheidsdiensten, zoals politie, OM, Belastingdienst, Inspectiedienst SZW en gemeenten die zich bezighouden met het opsporen, toezicht houden en handhaven. Verder hebben privaatrechtelijke organisaties zoals woningbouwcorporaties, bedrijven als hotels en vakantieparken, bedrijven die prostitutie faciliteren via het internet en belangenorganisaties een belangrijk aandeel in de bestrijding van mensenhandel in de prostitutiebranche.

Aanbevelingen:

- Zorg voor meer bewustwording bij managers van vakantieparken en gemeentelijke toezichthouders dat illegale prostitutie en mensenhandel kunnen plaatsvinden in alle Nederlandse vakantieparken en niet alleen in de verloederde parken.
- Zorg dat signalen van illegale prostitutie en mensenhandel in vakantieparken als zodanig worden geregistreerd in politiesystemen, zodat er meer inzicht is in de prevalentie ervan.
- Zorg dat gemeentelijke toezichthouders en politie vakantieparken tijdens controles wijzen op mogelijkheden voor training en signalenkaarten, zoals opgesomd op de Mensenhandel Academy van Comensha: <https://www.comensha.nl/mensenhandel-academy/>.
- Zorg dat medewerkers van vakantieparken op de hoogte zijn van signalen van illegale prostitutie en mensenhandel en weten hoe zij moeten handelen bij vermoedens hiervan. Gratis e-learnings hiervoor zijn te volgen via www.hetccv.nl/defenceforchildren.

LITERATUURLIJST

Berger, M., & Abrahamse, S. (2014). *Hun verleden is niet hun toekomst*. Actieplan Aanpak Meisjesslachtoffers van loverboys/mensenhandel in de zorg voor de jeugd.

Boonstra, W. (2018). *Bewoning vakantieparken ook een kans*. Geraadpleegd op 5 juli 2020, <https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/nieuws/ollongren-bewoning-vakantieparken-ook-een-kans.9602272.lynkx>.

ccv, Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. (2017). *Verloedering tegengaan*. Geraadpleegd op 15 juli 2020, <https://hetccv.nl/onderwerpen/veilige-vakantieparken/overzicht-maatregelen/verloedering-tegengaan/>.

ccv, Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. (2016). *Prostitutiebeleid*. Geraadpleegd op 9 februari 2020, <https://hetccv.nl/onderwerpen/prostitutiebeleid/>.

ccv, Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. (2015). *Basisniveau bestuurlijke aanpak van mensenhandel*. <https://hetccv.nl/fileadmin/Bestanden/Onderwerpen/Mensenhandel/bestuurlijke-aanpak-mensenhandel-digitaal.pdf>.

Dings, M. (2015). *Tussen tent en villa: Het vakantiepark in Nederland 1920-nu*. Rotterdam: Nai Publishers.

Eerste Kamer. (2009). *Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche*. Geraadpleegd op 12 februari 2020, https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/32211_wet_regulering_prostitutie.

Huls, E. (2020). *Bestrafing van seksuele uitbuiting van minderjarigen gewogen. Een jurisprudentie-onderzoek naar de straftoematingsbeslissingen van rechters*. Defence for Children – ECPAT.

Jellinek. (2016). *Waarom worden drugs gebruikt?* Geraadpleegd op 11 mei 2020, <https://www.jellinek.nl/vraag-antwoord/waarom-woorden-drugs-gebruikt/>

Leermakers, S.D.E., Simons, E.I. & Noteboom, F. (2018). *Aangifte doe je niet*. Den Haag: Centrum Kinderhandel Mensenhandel

Lupi, T., Velden, J. van der., Ooms, M., Louwerse D. (2018). *Wonen in de luwte: een verkennend onderzoek naar bewoning van vakantieparken op de Veluwe*. Den Haag: Platform31.

Lupi, T. (2019). *Handreiking voor gemeenten - Meer grip op vakantieparken*, Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Platform31.

Maximus. (z.d.). *Misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid: Artikel 273f*. Geraadpleegd op 4 juli 2020, <https://maxius.nl/wetboek-van-strafrecht/boek2>.

Meld Misdaad Anoniem, Recordaantal tips bij Meld Misdaad Anoniem in 2020, Persbericht 3 maart 2021.

Ministerie V&J, Ministerie van Veiligheid en Justitie. (2015). *Praktische handleiding: Eerstelijns signalering van slachtoffers van mensenhandel gericht op seksuele uitbuiting*. Den Haag: Ministerie van J&V.

Ministerie Justitie en Veiligheid. (2018). *Samen tegen mensenhandel: een integrale programma-aanpak van seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting*. Den Haag: Ministerie justitie en Veiligheid.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel (2012). *Mensenhandel. Jurisprudentie mensenhandelzaken 2009-2012. Een analyse.* Den Haag: BNRM.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (2017). *Mensenhandel. Tiende rapportage van Nationaal Rapporteur.* Den Haag: BNRM.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen. (2016). *Prostitutie en mensenhandel.* Den Haag: BNRM.

Nijkamp, R., Sijstra, M., Snippe, J., Bieleman, B. (2014). *Verboden Rood in Beeld.* Groningen: IntraVal.

O'Brain, M., Borne, A. van der., & Noten, T. (2008). *Trainingshandleiding Bestrijding van handel in en seksuele uitbuiting van minderjarigen.* Amsterdam: ECPAT.

Openbaar Ministerie (2012). *Aanwijzing Mensenhandel.* Geraadpleegd op 14 juni 2020, <https://www.om.nl/onderwerpen/beleidsregels/aanwijzingen/opsporing---politie/aanwijzing-mensenhandel-2013a012>.

Overheid (2018). *Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.* Geraadpleegd op 23 februari 2020, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0013798/2016-07-01#Hoofdstuk3>.

Politie. (z.d.a). *Prostitutie.* Geraadpleegd op 8 februari 2020, <https://www.politie.nl/themas/prostitutie.html>.

Polman, T. (2017). *Permanent wonen op recreatieparken als oplossing voor verouderde parken en mogelijkheid voor betaalbare huisvesting.* Gouda: Bureau Stedelijke Planning

Raad van State (2021). *Wet regulering sekswerk.* Kenmerk: W16.20.0238/11.

Rijksoverheid. (2010). *Bestrijden van mensenhandel.* Geraadpleegd op 5 februari 2020, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/mensenhandel-mensensmokkel/bestrijden-mensenhandel>.

Schouten, D. (Redactie). (2017, 3 juni). *Zijn vakantieparken criminele broeinesten?* EenVandaag. Hilversum: AVROTROS.

Stichting Stop Bewust. (z.d.). *Stress roken en terugval.* Geraadpleegd op 11 mei 2020, <https://www.stichtingstopbewust.nl/stress-roken-en-terugval/>.

Stol, W., Tielenburg, C., Rodenhuis, W., Pleysier, S. & Timmer, J. (red). (2011). *Basisboek integrale veiligheid.* (2e druk, hoofdstuk 9, p, 155-167). Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.

Torre, van der, E. & Spoorendonk, J. (2020). *Recreatieparken: ondermijning - Vooruitgang en nieuwe(corona)risico's, ook in het midden- en topsegment.*

Tankink, M., Verhaak, L., Bosch, L. (2018). *Door angst gedreven: psychosociale gevolgen van seksuele uitbuiting bij minderjarige slachtoffers en de barrières bij het doen van aangifte.* Den Haag: NVvR.

Venicz, L., Vanwesenbeeck, I. (2000). *Er gaat iets veranderen in de prostitutie...De sociale positie en het psychosociaal welzijn van prostituees in prostitutiebedrijven voorafgaand aan de opheffing van het bordeelverbod.* Utrecht/Den Haag: NISSO/Ministerie van Justitie.

VNG, Vereniging van Nederlandse Gemeenten. (z.d.). *Mensenhandel*. Geraadpleegd op 23 februari 2020, <https://vng.nl/artikelen/mensenhandel>.

Wal, van der, C. (2015). *Seksclubs weg, prostituees werken in caravan en hotel*. Geraadpleegd op 1 mei 2020, <https://www.ad.nl/binnenland/seksclubs-weg-prostituees-werken-in-caravan-of-hotel~afd4c905/>

Wegwijzer mensenhandel. (z.d.a). *Gemeenten*. Geraadpleegd op 24 februari 2020, <https://www.wegwijzermensenhandel.nl>

Werson, H. (2011). *De fatale fuik: Achter De Schermen Van Mensenhandel En Gedwongen prostitutie In Nederland*. 1e druk. Carrera

Zimmerman, C., Hossain, M., Yun, K., Roche, B., Morison, L. & Watts, C. (2006). *Stolen smiles: a summary report on the physical and psychological health consequences of women and adolescents trafficked in Europe*. London School of Hygiene and Tropical Medicine.

ZKA Leisure Consultants (2018). *Vitaliteitsonderzoek verblijfsrecreatie Noord-Brabant*. <https://www.zka.nl/media/1725/definitieve-rapportage-vitaliteitsonderzoek-noord-brabant.pdf>

BIJLAGE 1: INTERVIEW FORMAT

1. Voor welke afdeling werkt u?
  2. Welke functie heeft u?
  3. Wat is uw rol binnen de problematiek van illegale prostitutie en mensenhandel?
  4. Welke werkzaamheden verricht u?
-
1. Op welke manier is uw organisatie betrokken bij illegale prostitutie en mensenhandel?
  2. Bent u weleens illegale prostitutie en mensenhandel tegengekomen in vakantieparken?
    - Hoe vaak was dat ongeveer in de afgelopen 2 jaar?
    - Kunt u vertellen wat deze zaken inhielden?
    - Betrof het een vermoeden van mensenhandel of illegale prostitutie?
    - Hoe vaak waren er minderjarigen bij betrokken?
    - In welke provincies/ steden vond het plaats?
    - Hoe is er gehandeld door het vakantiepark, de gemeente en de politie, evt. andere partijen?
  3. Hoe signaleert uw organisatie illegale prostitutie en mensenhandel?
    - Hoe ontvangen jullie signalen van dit fenomeen?
    - Hoe wordt ervoor gezorgd dat medewerkers op de hoogte zijn van signalen?
    - Welke signalen worden door uw organisatie opgevangen?
  4. Kunt u de vakantieparken beschrijven waarin illegale prostitutie en mensenhandel plaatsvinden?
    - Zijn het relatief oude vakantieparken?
    - De grootte van vakantieparken?
    - Wat zijn typerende kenmerken?
  5. Wat doet uw organisatie om illegale prostitutie en mensenhandel tegen te gaan in vakantieparken?
    - Zijn er protocollen/handvesten waarin dat is vastgelegd?
    - Is er een controleproces? Hoe ziet die eruit?
  6. Werken jullie samen met andere actoren om illegale prostitutie en mensenhandel te bestrijden?
    - Wie zijn dat?
    - Hoe verloopt de afstemming met deze actoren?
  7. Welke maatregelen zouden verschillende actoren volgens u moeten nemen om deze problematiek tegen te gaan?
    - Vakantieparken
    - Gemeente
    - Politie
    - Maatschappelijke organisaties
    - Nog meer actoren?

BIJLAGE 2: SIGNALLEN VAN MENSENHANDEL

- 24/7 uur beschikbaar – lange werkdagen waarbij het slachtoffer geen klanten mag weigeren, ook niet bij ziekte of zwangerschap;
- Seksuele handelingen/ diensten bieden voor een lage prijs;
- Seksuele handelingen/ diensten bieden zonder condoom;
- Bieden van alle seksuele handelingen en diensten (inclusief de extreme en risicovolle diensten);
- Er worden contante betalingen verricht;
- Mogelijk slachtoffer is niet in bezit van geldige paspoort of identiteitskaart, maar een ander wel (mensenhandelaar);
- Buitenlandse nationaliteiten bij wie vaak sprake is van een taalbarrière;
- Mogelijk slachtoffer vertoont teruggetrokken en/of onderdanige gedrag, is gespannen;
- Mogelijk slachtoffer dient geld af te staan;
- Mogelijk slachtoffer ziet er ongezond uit (vermagerd, moe, verwondingen);
- Werken op afgelegen locaties zoals hotelkamers, vakantieparken of car-dates;
- Veel aanloop van mensen naar een geïsoleerde locatie;
- Een kamer is ingericht als mogelijke werkplek met de aanwezigheid van veel (gebruikte) condooms, seksattributen, drugsresten en/of alcohol;
- Het slachtoffer slaapt op de werkplek waarbij het slachtoffer het adres vaak niet kent;
- Er verblijft een 'begeleider' bij het slachtoffer, ook als er een professional in gesprek gaat met het mogelijke slachtoffer;
- Het slachtoffer vertoont veranderingen in uiterlijk (sexy en uitdagend gekleed, veel make-up, borstvergroting, tatoeages);
- Het slachtoffer heeft pijn aan de anus en/of vagina, pijn bij de bovenbenen, buikpijn, ongewenste zwangerschap, eetproblemen, blaasontsteking.

Colofon

Illegale prostitutie en mensenhandel in Nederlandse vakantieparken

Een onderzoek naar risicofactoren en signalen

Celine Verheijen, projectcoördinator Kinderrechten en Seksuele Uitbuiting bij Defence for Children
Shenny Ghiraw, afstudeeronderzoek aan de Hogeschool Utrecht, faculteit Maatschappij en Recht.

ISBN/EAN: 978-90-74270-56-4

Uitgave

Defence for Children – ECPAT

Disclaimer

Aan de informatie en afbeeldingen, zoals die in deze publicatie worden weergegeven, kunnen geen rechten worden ontleend. Ondanks de voortdurende zorg en aandacht die zijn besteed aan de samenstelling van de publicatie en de daarin opgenomen gegevens, geeft de uitgever geen garanties op de volledigheid, juistheid of voortdurende actualiteit van de gegevens, noch van websites die op enigerlei wijze met de publicatie zijn verbonden.

Ontwerp

Designink

Contact

Defence for Children – ECPAT
Hooglandse Kerkgracht 17-G
2312 HS Leiden
Telefoon: +31 (0)71 516 09 80
E-mail: info@defenceforchildren.nl
www.defenceforchildren.nl

Dit rapport maakt onderdeel uit van de werkzaamheden van de Coalitie tegen Seksuele Kinderuitbuiting. De Coalitie, bestaande uit Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel (CKM), Fier en Defence for Children – ECPAT, richt zich op het terugdringen van seksuele uitbuiting van kinderen en licht verstandelijke beperkte slachtoffers tot en met 23 jaar in Nederland. De coalitie wordt onder meer ondersteund door de Nationale Postcode Loterij, Adessium Foundation en de Janivo Stichting.

COALITIE TEGEN
SEKSUELE KINDERUITBUITING

